

**Олександр
МІРОШНИЧЕНКО**

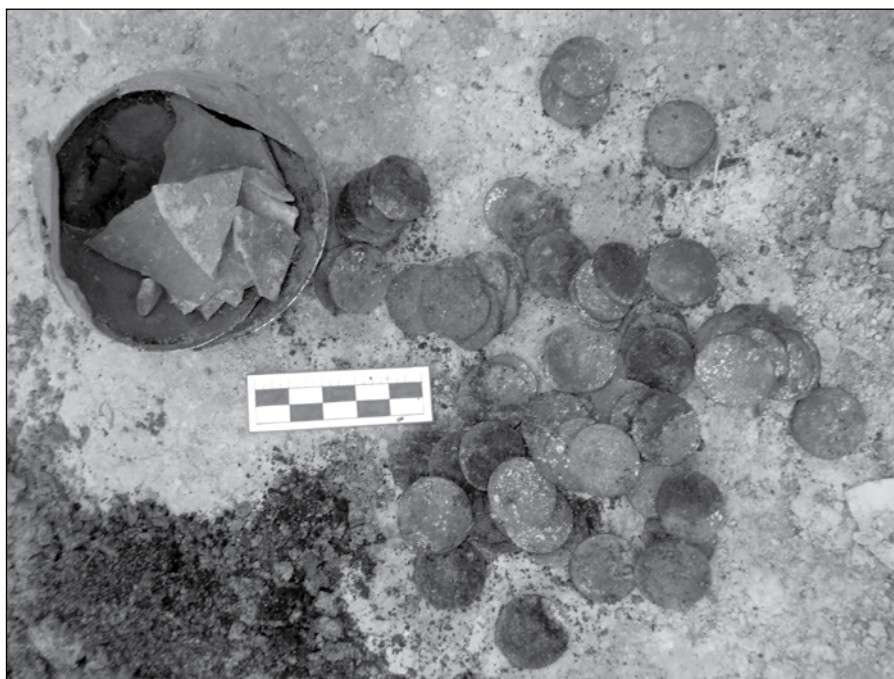
Науковий співробітник
Національного
заповідника «Глухів»

Скарб мідних монет

Хто не мріяв хоч раз в своєму житті знайти скарб? Ні, я не говорю про такий скарб, як, наприклад, кохана людина, сім'я чи найдорожчий друг. Мова йде про скарб матеріальний, ну щоб як у фільмах про піратів, – скриню з пістрами та дублонами чи гоголівський чортів глек з червінцями. Бажання знайти його так сильно вкарбоване у нашу підсвідомість, що одна думка змушує відчайдушно битися серце. Та скарби, частіше за все, потрапляють випадково до рук справжніх щасливчиків.

У 2012 р. під час проведення земляних робіт по розширенню підвалу під господарською будівлею на своїй присадибній ділянці місцевий житель віднайшов три керамічні вироби – два невеликих глечика та кахлю. Вони були заповнені мідними монетами великого розміру. Маючи незадовільний стан збереження, деякі з них навіть склеїлись між собою продуктами корозії.

Особа, що віднайшла скарб, вилучила знахідку із землі, перемішавши монети між собою, чим унеможливила встановити їх точну кількість у кожному з виробів. Комплекс нараховував 146 монет номіналом 5 копійок 1758-1796 рр. карбування. Зі слів хазяїв ділянки, керамічні посудини лежали на одному рівні на глибині 1,5 м. Разом зі скарбом були віднайдені фрагменти кераміки, кахлів, пічної цегли XVIII ст. Як

Скарб мідних монет, знайдений у Глухові в 2012 р.

з'ясувалося, це вже не перший скарб, що походить з цієї садиби. Ще в 90-х роках минулого століття під час зведення будинку тут був знайдений аналогічний глечик з 30 мідними монетами такого ж номіналу.

Всі три комплекси, скоріш за все, являються одним великим скарбом, але знайденим в різні часи. Місце знахідки спотворене розширенням котловану та будівельними роботами, що завадило дослідженню ділянки. За попередніми висновками, скарб був схований в садибі XVIII ст., знищений пожежею. Враховуючи те, що хронологічні рамки монет у комплексі складають 38 років, це дає підстави стверджувати, що скарб збирався одним поколінням людей. Власник скарбу відкладав

не всі зароблені гроші з невеликого сімейного бюджету, а лише їх надлишок. Мідні п'ятикопійчані монети на той час були найбільш популярною грошовою одиницею у незаможних верств населення. Всього ж хазяїн заощадив 29 рублів 20 копійок, тобто в середньому за рік до схованки потрапляв менше ніж один рубль.

Хоча скарб не представляє великої матеріальної цінності, він є важливим науковим джерелом для вивчення особливостей історичного районування та соціального розвитку Глухова у XVIII ст. Проблемою при цьому є те, що внаслідок недосконалої законодавчої бази подібні скарби рідко потрапляють до рук дослідників.

**Олександр
МИРОШНИЧЕНКО****Науковий співробітник
Національного
заповідника «Глухів»**

Глуховский детский дом (Из воспоминаний Александра Андреевича Акшаева)

Глава первая

*Ах, зачем я на свет появился, ах,
зачем меня мать родила...*

Я появился в 1946 г. в городе Конотопе, да-да, именно появился. Кто были мои родители и когда именно я родился – не знаю. Тогда, в суровое голодное послевоенное время, многих из нас оставляли на вокзалах, подбрасывали под двери школ и приютов.

Мою первую воспитательницу звали Августина Моисеевна. Конотопский приют, где мы жили, опекали военные. С детства запомнил революционную строевую песню «Замученный тяжелой неволей, ты славную смертью почил...», под которую шагали наши маленькие отряды сирот. Забыл представиться, – Акшаев Александр Андреевич. Однажды, уже в глуховском детском доме, в руки попало мое удостоверение о рождении. В нем было написано: «Отец – Андрей, мать – прочерк», но об этом позже.

В семь лет меня, вместе с другими ребятами, отправили в город Ромны. Там нас ждал первый класс и первая учительница Ольга Ивановна. Там же я увидел свой первый фильм «Стальной солдат» и прочитал первую книгу о летчике Гастелло. Мальчики учились и жили отдельно от девочек. Как и в Конотопе, роменским приютом опекались военные, которые водили нас в кино и дарили подарки.

Главный корпус детского дома (памятник архитектуры «Приусадебный дом Кочубеев»), 1960-е гг.

Глава вторая

Ножичек, хочу ножичек

В 1952 г. нас погрузили в машины и вечером первого сентября мы прибыли в Глухов. Тяжелая дорога дала о себе знать – очень болели колени и хотелось спать. Ольга Ивановна сидела над моей койкой. Я просил ее не оставлять меня. А еще мне захотелось ножичек. «Будет тебе ножичек, вот проснешься, а под подушкой у тебя ножичек будет лежать», – сказала Ольга Ивановна, и больше я

ее не видел. Утром мы уже учились во втором классе глуховской школы № 2.

Глава третья Детдомовцы

В глуховском детском доме жило около 80 сирот – девочек и мальчиков. Его территория занимала целый квартал, который на современной карте города ограничивается улицами Институтская, Пушкина, Шевченко, Войкова. Главным было здание спального корпуса (памятник архитектуры «Приусадебный дом Кочубеев»), в котором также размещались кабинет директора, бухгалтерия, актовый зал, зал для самоподготовки, умывальники, сушилки, изолятор, фотолаборатория и ледник. В полуподвальном этаже хранили нашу одежду, обувь и некоторые продукты. До нынешнего времени не сохранилось старинное здание нашей столовой, в которой также находились спальные комнаты, и строение с высоким цоколем, где хранили овощи. Основную часть территории занимал фруктовый сад и огороды. Был и хозяйственный двор, который состоял из нескольких сараев, бани, туалета, свинарника, конюшни, мастерской. Детскому дому принадлежало также несколько полей в районе ул. Хренникова. Распорядок дня был таков:

- 6.00 – подъем и зарядка;

Воспитанницы детского дома (1961 г.)

- завтрак;
- поход в школу № 2 (ныне III корпус педуниверситета);
- обед;
- самоподготовка;
- ужин;
- 21.00 – отбой.

За нашим классом (30 человек) было закреплено всего два воспитателя. Учились в школе с понедельника по субботу включительно. Кроме обычной школьной рутины нас ждала прополка грядок, охрана баштана, работа в поле и мастерской, заготовка дров и торфа на зиму. Я хорошо помню, как нам дали телегу с лошастью и самих отправили на нарезку торфа. Мы умудрились продать несколько повозок с торфом в ближайшем селе, да и домой вернулись не пустые.

Как-то детскому приюту подарили музыкальные инструменты. Будучи учеником 5 класса, я впервые познакомился с духовым инструментом – трубой. За несколько лет в детском доме был создан единственный школьный инструментальный оркестр в городе. Нас приглашали на похороны и первомайские демонстрации.

Глава четвертая

В Крым. Там тепло, там яблоки

Воскресенье – выходной день, когда можно погонять в футбол и подзаработать деньги. Мы занимались сбором металлолома и костей, которые сдавали в приемный пункт, играли в «пристенки» и искали приключений. Однажды в старом, разрушенном бомбежкой, здании детского приюта Терещенко ребята нашли несколько жестяных банок с империалами.

Водитель-механик во время ремонта детдомовского грузовика ЗИС-5

Празднование Нового 1959 года в актовом зале детского дома

Деньги сразу же разошлись по детскому дому. Не прошло и дня, как к нам «в гости» пришли сотрудники милиции, выяснили, откуда деньги, и изъяли их.

Летом, на детдомовском грузовике ЗИС-5, мы отправлялись в оздоровительный лагерь в с. Заруцкое (ныне – детский оздоровительный лагерь «Солнечный»).

Каждый год, как только выпускался 10 класс, в детский дом поступало пополнение, но были случаи, когда к нам посреди учебного года привозили новичков. В тот день мы так и не дошли до школы. Один новоприбывший восьмиклассник сагитировал нас удрать из детского дома. Его авторитет был неоспоримым, и он казался нам героем. Целый день длился наш путь и лишь под вечер мы достигли станции Эсмани, где смогли согреться, сидя возле буржуйки.

Понимая, что в вагоны поезда путь закрыт и что там нас могут поймать, полезли на его крышу и под днище. Куда мы ехали – никто не думал, но уже на следующей станции нас начали отлавливать. Это делалось очень умно: проводники ни за кем не гонялись, а подходили и спрашивали, откуда мы, ласково приглашая погреться в вагон. «Новосколоченная банда» проснулась в Конотопе уже в отделении милиции, где ее ждал приютский автомобиль. По приезду все заболели и были отправлены в изолятор, после чего никто из нас больше не удирал.

Глава заключительная Поучающая

Часто детский дом навещали бывшие выпускники. Мы смотрели на них, как на героев фильмов. Я запомнил двух. Первый привлёк внимание своим внешним видом. Это был молодой красивый моряк с кортиком на поясе. Второй, будучи вчерашним выпускником, купил нам конфет, а мы, поражённые таким отношением к обыкновенным детдомовцам, как воробы налетели на него с вопросами. Как оказалось, он нигде не работал, а только подворовывал и был рядовым карманником.

Наша судьба полностью зависела от нас самих. Если детдомовец учился плохо, то его после девяти классов отправляли на работу на угольные шахты Донбасса. По окончании же 10-ти классов каждому выдавался рюкзак со сменным бельем и парой ботинок. Тогда же меня пригласил директор детского дома Мишин, отдал паспорт и показал удостоверение о рождении.

Нас ждала новая самостоятельная жизнь...

Світлана
ЖУКОВАЗаступник генерального
директора Національного
заповідника «Глухів»

Біля карти Глухова

Після катастрофічної серпневої пожежі 1784 р., яка практично знищила всю дерев'яну забудову Глухова і пошкодила муровану, місто утратило кілька архітектурних доміант, які більше не відновлювалися. Наступні півстоліття для Глухова історики назвуть «провінційним занепадом», що охопить всі сфери життя.

Архітектурне відродження міста припадає на другу половину XIX ст., коли у нових соціально-економічних умовах з'являється буржуазна еліта, що вкладає свої кошти в його благоустрій, будівництво освітянських, культурних, медичних закладів. Так завдяки родині Терещенків Глухів з його одноповерховою дерев'яною забудовою прикрасився комплексом мурованих споруд, здебільшого цивільного призначення, а нова Трьох-Анастасіївська церква, зведена у 1893 р., стала потужною архітектурною доміантою, що збагатила панораму і силует міста.

Новий етап у міні архітектурного обличчя Глухова настав після жовтневого перевороту. Цей етап пов'язаний із втратою у 1930-х роках двіниць Троїцького собору й Спасо-Преображенської церкви, храмів на Веригині, Усівці й Білополівці, єврейської синагоги у 1941 р., Троїцького собору у 1963 р.

Якщо ж до 1960-х років у Глухові нищили тільки окремі «ідеологічно ворожі» споруди, то з цього часу

Вулиця Леніна (1960-ті роки)

розпочалося планомірне руйнування рядової забудови шляхом будівництва багатопверхових будинків у історичному середмісті. І ці дії розцінювалися сучасниками як великі і позитивні здобутки радянського будівництва.

У місцевій газеті «Народна трибуна» від 16 червня 1962 р. була вміщена стаття, у якій автор захоплювався змінами, що відбулися в Глухові у довоєнні і післявоєнні п'ятирічки. І якщо цілком позитивним став розвиток промисловості, будівництва, транспортної галузі, то у царині містобудування була цілком проігнорована історична значимість Глухова і його природні особливості. Щоб зрозуміти, про що йде мова, пропонуємо читачеві на деякий час поринути у

радянську добу і поміркувати над її окремими «здобутками».

Наша країна за часів Радянської влади досягнула величезних успіхів в усіх галузях політичного, господарського і культурного будівництва. Невпізнаним за цей час став і старовинний Глухів. Значно розширилась територія міста, воно покрасивішало, помолоділо.

По місту за цей час перейменовано декілька вулиць. Назавжди зникли такі назви, як Терещенківська, Квасниківська, Дергунівська, Кубраківська, Вознесенська, Спаська тощо. Замість них відповідно є такі вулиці: Леніна, Карла Маркса, Паризької Комуні, Войкова, Інтернаціональна, Дзержинського та ін.

На знак перебування у Глухові відомих діячів науки, культури, літератури та мистецтва їх іменами названо кілька вулиць і провулків, а саме: Ломоносова, Шевченка, Гоголя, Сергєєва-Ценського, Довженка та ін. Один із провулків міста названо іменем Циганка – організатора Радянської влади на Глухівщині. Одна з вулиць на Усівці носить назву глухівчанина – героя Вітчизняної війни Марченка, який загинув смертю хоробрих у 1944 році.

Колишнє велике озеро Скоропадське (на півночі міста) тепер перейменовано в озеро Леніна.

Назавжди зникли в Глухові міська тюрма та чимало приватних шинків. Замість них у центрі Глухова височать і велично прикрашають місто районний Будинок культури, будинок райкому КП України, широкоекранний кінотеатр, універмаг.

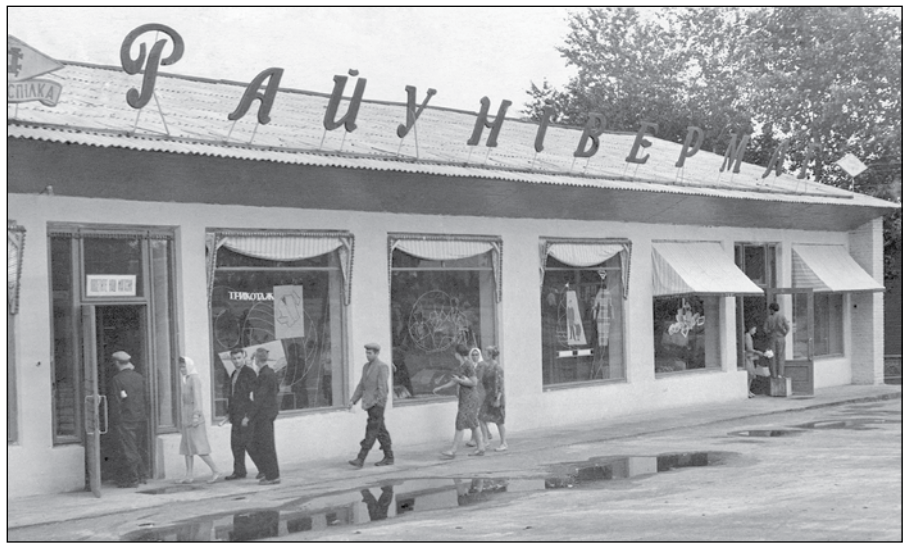
Кінотеатр ім. О.Довженка (1968 р.)

В період довоєнних п'ятирічок у Глухові збудовано такі основні підприємства: коноплепереробний завод, обозний завод (нині реорганізований в електроапаратний завод), райпромкомбінат, райхарчокомбінат, за-солзавод (зараз перетворений на плодочовечий консервний завод), міжрайонна майстерня капітального ремонту (зараз тут завод агрегатних вузлів), фабрика вторинної обробки сировини та інші.

У післявоєнний період на східній околиці Глухова утворено районну колгоспно-будівельну організацію «Райколгоспбуд», збудовано яйцебазу, маслосирзавод, новий залізничний вокзал, електростанцію, а на півдні міста (в Борку) збудовано віброзавод.

За останній час багато зроблено у справі благоустрою і упорядкування міста. В центрі асфальтовано вулиці і тротуари, упорядковано сквери і літній сад, перед широкоекранним кінотеатром планово розбито новий сквер. Через річку Есмань побудовано кілька залізобетонних мостів. На Павлівці збудовано велике водоймище, площа дзеркала якого займає 79 гектарів.

За останні роки в Глухові збудовано і будується кілька 16-18-квартирних житлових будинків, завершується будівництво нового приміщення для школи № 3 і відбудова учбового корпусу

Магазин райунівермагу на міському ринку (1964 р.)

педінституту, проводиться будівництво потужного хлібзаводу, триповерхової школи-інтернату з гуртожитком і всіма допоміжними службами, по вулиці Радянській (поруч з універмагом) незабаром розпочнеться будівництво триповерхового готелю-ресторану та споруджуються нові об'єкти.

По місту курсує кілька автобусів і таксі. В різних напрямках з Глухова щодня відходять десятки автобусів. Через Глухів пролягла чудова

автомагістраль Москва – Київ, по якій курсують комфортабельні автолайнери і легкові автомобілі. Незабаром через Глухів проляже ще одна автострада Харків – Мінськ. І тоді Глухів буде вузлом двох важливих автомагістралей.

З квітня цього року Глухів став центром великого територіального виробничого колгоспно-радгоспного управління.

Старовинний Глухів змінив своє обличчя. Зараз він переживає другу молодість.

Про впорядкування назв вулиць у місті Глухові

Газета «Соборний майдан» неодноразово зверталася до теми назв вулиць у Глухові. Як відомо, останнє перейменування відбулося у 2003 р., коли рішенням Глухівської міської ради було повернено історичні назви провулку Годунівському і вулицям Києво-Московській, Терещенків, Покровській, Інститутській, Гарматній, Годунівській.

Гортаючи пожовклі сторінки місцевої газети «Народна трибуна», що вийшла 7 грудня 1968 р., погляд зупинився на рубриці «У виконкомі Ради депутатів трудящих». Розміщена в ній інформація якраз стосувалася теми перейменування вулиць і провулків, що було викликано їх об'єднанням під загальною назвою.

«У відповідності з постановою Ради Міністрів України СРСР від 10 травня 1967 року про підготовку до Всесоюзного перепису населення в 1970 році виконком Глухівської міської Ради депутатів трудящих вирішив упорядкувати назви вулиць і провулків у місті Глухові. Надалі їх слід іменувати:

вул. Матросова – Ярмарковий проїзд – вулицею Матросова;
вул. Фрунзе – вул. Калініна – вулицею Фрунзе;
вул. Слоутський шлях – вул. Тургенева – вулицею Тургенева;
вул. Тельмана – вул. Крилова – вулицею Тельмана;
вул. Петровського – вул. Пролетарську – вулицею Петровського;
пл. Леніна і пл. Володарського – площею Леніна;
вул. Радянську – вул. Вокзальну – вулицею Радянською;
вул. Держинського – пров. Держинського – пров. Музейний – вулицею Держинського;
вул. Суворова – вул. Свердлова – вулицею Суворова;
вул. Низову – вул. Валу – вул. Паризької Комуни (від вул. Леніна до луку колгоспу ім. Леніна), пров. Банний – вулицею Висловою;
вул. Крупської – пров. Чайковського – вулицею Крупської;
вул. Лермонтова – вул. Карла Маркса (від початку до райлікарні) – вулицею Лермонтова;

пров. Енгельса – пров. Годунівський – вулицею Енгельса;
вул. Жертв революції – пров. Пушкіна – вулицею Жертв революції;
вул. Пирогова – вул. Кладбищенську – вулицею Пирогова;
вул. Клари Цеткін – пров. Коцюбинського – вулицею Клари Цеткін;
вул. Заводську – пров. Заводський – вулицею Заводською;
вул. Маяковського – пров. Урицького – вулицею Маяковського;
пров. Шевченка – пров. Тімірязева – провулком Шевченка;
вул. 1 Травня – пл. Комінтерну – вулицею 1-е Травня;
вул. Баумана – вул. Менделєєва – вул. Ярмаркову – вулицею Баумана;
вул. Лугову – вул. Зарічну (від вул. Лугової до кінця) – вулицею Луговою;
вул. Артема – пров. Артема – вулицею Артема;
вул. Прорізну – вул. Жертв революції – вулицею Комарова;
частину вул. Баумана від № 23 до № 33 – провулком Баумана.

Подано мовою оригіналу

СПІВЕЦЬ НАРОДУ

(До 125-річчя від дня народження Ю.О. Шапоріна)

Валентина Макарова
Людмила Макарова
мистецтвознавці

Наприкінці XIX століття значний прошарок населення Глухова складала інтелігенція (багато з її представників здобувало освіту в Києві, Москві, Петербурзі, інших відомих центрах). Створилася гідна подиву духовна атмосфера, яка зовсім не нагадувала провінційне життя. Певно, вона сягала своїм корінням в ту давнину, коли Глухів був столицею Лівобережної України й за культурним розвитком не поступався навіть деяким європейським містам: існувало чимало навчальних закладів високого рівня – чоловіча та жіноча гімназії, ремісничі училище, три приходські школи, міське училище, один із найстаріших в Україні учительський інститут.

Хоча слава гетьманської столиці за сто років і була втрачена містом, але накопичена духовна плідність залишалась, і час від часу божественні іскри загоралися у променистих людських талантах. Одним із таких справедливо можна вважати Юрія Олександровича Шапоріна, який народився у Глухові 27 жовтня (8 листопада) 1887 року. Його батько – Олександр Павлович – художник, а мати – Маріанна Володимирівна – талановита піаністка. Вдома постійно лунала музика: грала мати, а батько, акомпануючи собі на гітарі, чудово співав українські та російські пісні, власні романси (на жаль, загублені).

Маріанна Володимирівна Шапоріна

Маріанна Володимирівна походила зі старовинного дворянського роду Туманських, народилася в тому самому селі Чорторигах, де й її дядько – знаний російський поет Василь Туманський. А її мати – родом з Чехії – була відомою співачкою. Її навіть запрошували виступати в Міланському оперному театрі «La Scala».

Своїх дітей Шапоріни рано почали навчати музиці: дочку Ольгу – на фортепіано, Юрія – також на фортепіано, а з 13 років – на віолончелі. Такому вибору сприяло й те, що чудова віолончель роботи італійського майстра Амати постійно звучала в домі родича Шапоріних – поміщика І.Ф. Александровича. Шапорін згадував: «Пам'ятаю, як Іван Федорович, у маєтку якого збереглися ще залишки кріпосного побуту, вигадав спосіб, щоб ніщо не відволікало його від улюбленого заняття. До стіни, де стояло крісло, на якому він займався, припаяли довгу люльку; її запалював козачок, і поміщик міг курити, не відриваючись від гри на віолончелі».

Юрій почав учитися грати в місцевого аматора М.І. Козачка (той і подарував йому інструмент), а згодом – у прекрасного віолончеліста Лукиничу, лауреата Празької консерваторії. Навчаючись у Глухівській гімназії, грав у гімназійному оркестрі, брав участь у балалаєчному оркестрі, самостійно опановував гру на кларнеті. Юнак продовжував свої композиторські

Олександр Павлович Шапорін

Юрій Олександрович Шапорін. Фото 1931 р.

спроби, які розпочав, за його словами, у шість років: з'явилися п'єси для віолончелі, фортепіано. Він захопився співом у хоровому гуртку, керував церковним хором, мріяв про вокальну кар'єру.

У Глухові, ще за часів створення та існування першої у вітчизняній історії музичної школи, культивувався хоровий спів. Наприкінці XIX ст. незвичайний хор існував в Учителському інституті. У хорових колективах співали учні обох гімназій, міського училища. Звичайно, всі випускники глухівських навчальних закладів були – так чи інакше – естетично вихованими та музично освіченими.

Формування особистості Шапоріна проходило під впливом насиченої мистецької атмосфери батьківського дому, де постійно перебували місцеві музиканти, найвідоміші українські артисти, які гастролювали в Глухові. Під час канікул він виїжджав до Києва, відвідував там оперні вистави, симфонічні концерти.

Юнак мріяв навчатися в Москві на історико-філологічному факультеті. Іншого не могло й бути, адже вітчизняний Юрій – професор російської словесності С.М. Соложенко (свого батька хлопчик втратив рано). Та внаслідок революційних подій 1905 року набір студентів до університету відмінили. Юрій повернувся в Україну й продовжив навчання в Київському університеті.

Паралельно Шапорін наполегливо опановував гру на віолончелі та фортепіано, брав участь у

студентському симфонічному оркестрі як піаніст, виступав з університетським хором. У складі обох колективів здійснив гастрольні поїздки до інших міст України. Він брав участь у несанкціонованих студентських зборах, за що двічі був заарештований і побував за ґратами.

Зустріч із корифеєм музичної культури М.В. Лисенком відіграла вирішальну роль у подальшій долі Шапоріна. За порадою маестро юнак вирішив продовжити навчання в Петербурзі, а саме – у композитора М.А. Римського-Корсакова. На жаль, живим його не застав. Однак, залишившись у Петербурзі, з 1908 р. навчався на юридичному факультеті університету.

Головна мета Шапоріна – музична освіта. Спробавступитидоконсерваторії була невдалою: не витримав іспиту з читання з аркуша. Проте Юрій своїми романсами на вірші О. Толстого привернув увагу композитора О. Глазунова. Нарешті в січні 1913 р. Шапорін став студентом Петербурзької консерваторії. Віднині все його життя пов'язане з музикою. Юрій навчався у М. Соколова, М. Штейнберга, Я. Вітоля (всі вони були учнями Римського-Корсакова) та інших.

Під час Першої світової війни Юрій служив у лейб-гвардійському Фінляндському полку і лише після демобілізації – 1918 року – закінчив консерваторію. Творчий багаж молодого композитора вже становив чимало вокально-хорових та інструментальних творів. У той буремний час Шапорін працював у Великому та Малому драматичних театрах, виконуючи обов'язки завідувачого музичною частиною. Активно концертував як диригент із театральним оркестром, оформляв вистави у дитячому та Академічному театрах драми. Його музика до деяких вистав набула популярності, зажила самостійним життям. Так, оркестрова сюїта, що виникла з музики до п'єси Є. Замятіна «Бородіно», з успіхом сприймалася під час гастролей в країнах Європи.

У своїй творчості, дедалі більше прагнучи до монументальності, чуїно реагуючи на бурхливі життєві процеси, Шапорін відобразив переломні моменти історії в опері «Декабристи», у музиці до кінофільмів «Мінін і Пожарський», «Суворов», «Кутузов» (написав музику до 29 кінофільмів), в ораторіях «Оповідь про битву за руську землю» та «Доки коршуну кружляти?», симфонії-кантаті «На полі Куликовім», а також симфонії, присвяченій

Будинок Шапоріних у Глухові. Сучасний вигляд

пам'яті його братів, загиблих під час громадянської війни...

У вокальному жанрі композитор виступив як неперевершений майстер. Саме в романсах (їх понад 50!) сповна розкрилося його ліричне обдарування. Найтонші музичні інтонації знайшов він у поезії Блока, Тютчева, Лермонтова, Фета, Шевченка. Широкої популярності набув цикл романсів на вірші Пушкіна, написаний до 100-ліття від дня смерті поета. Справжня вершина романсової лірики – автобіографічний твір цього циклу «Заклинання»: з глибини душі проривається відчай, біль Юрія Олександровича, який щойно втратив свою дочку.

Цикл «Далека юність» (1939) на вірші О. Блока композитор присвятив пам'яті О. Толстої – вона колись викликала в ньому глибоке почуття. У десяти романсах він – в унісон із поетом – простежив історію кохання від першої зустрічі до трагічної розв'язки, виявив різний психологічний стан героя, різноманітні відтінки образу.

Багатогранність, щедрість таланту Шапоріна виявилась і в його плідній педагогічній діяльності. Учень для Юрія Олександровича – неповторна індивідуальність, до якої він обережно ставився, відшліфовуючи кожну грань, допомагав знайти себе, повірити у свої творче кредо. Результат – безліч яскравих імен: Р. Щедрін, Є. Світланов, М. Сідельников, Д. Благоніс та інші.

Усе життя композитор зберігав гарячу любов до рідної української землі. Глухівчани з хвилюванням готувалися до зустрічі зі знаменитим

земляком з нагоди його 70-річчя.

Краєзнавець О. Кривко, який листувався з композитором, запросив у Юрія Олександровича фотокартку для газети і повідомив: «Будинок, у якому Ви народилися, стоїть на вулиці Київський шлях, добре зберігся і в ньому зараз розташований гуртожиток училища механізації... У Глухові в 1956 р., на кошти батьків, організована музична школа. Маємо надію, що Ви, як наш земляк, візьмете шефство над цією школою і віднайдете можливість їй допомогти» (лист від 1 жовтня 1957 р.). Він же підтримав ідею приїзду Шапоріна: «Я повністю схвалюю думку про приїзд Вас і бригади московських виконавців Ваших творів...» (лист від 25 жовтня 1957 р.).

Перебування Юрія Олександровича на батьківщині залишилося в пам'яті земляків. У Глухові та Сумському вищому училищі мистецтв і культури ім. Д. Бортнянського створено музеї його імені. До творчості композитора звертаються кращі виконавці, творчі колективи. Йому присвоєно звання народного артиста СРСР, він – лауреат трьох Державних премій. Помер Ю.О. Шапорін 1966 року у Москві.

Якось у розмові Юрій Олександрович висловився: «Мені б хотілося зародити в серцях молоді прагнення до великих почуттів, навчити її цінувати високу поезію, відкидаючи геть усе дрібне, вульгарне, обивательське. І якщо моя музика виконає цю благородну місію, я буду дуже щасливий».

ГЛУХІВСЬКИЙ ПЕРЕЦЬ

Сторінками минулого

«КРОКОДИЛ ІДЕ ПО МІСТУ»

Щодня в центрі міста біля газетного кіоску можна бачити юрбу громадян. Увагу їх привертає сатирична газета «Крокодил іде по місту».

Все старе, гниле, некультурне висміює газета. Дошкульними карикатурами, в'їдливими словами, мов кігтями, «Крокодил» дере хуліганів і п'яниць. Сюди вже попали хуліган Умущенко, п'яниця і дебошир Шкурман, спекулянтка Двоскіна.

Г. Мічман

НЕ ДО УСМІШОК

– Заморю! – гукнув С. Таран на всю Ярмаркову площу і залучив водорозбірну колонку до свого двору.

– Розгородить! – ухвалив міськвиконком 11 червня і негайно... забув про своє рішення.

Жмикрут байдуже усміхається, а нам без води не до усмішок.

Мешканці 15 будинків

ПІКЛЮЮТЬСЯ

Загальновідомо, що учням належить навчатися в тій школі, біля якої вони живуть. Близько і зручно.

Але в першій, другій і п'ятій міських школах з відома районного відділу народної освіти розсудили по-своєму. Для того, мовляв, щоб не втрачати штатних посад учителів і техробітників, і щоб, боронь Боже, це не позначилося на зарплаті директорів, тут вирішили поповнити класи учнями, що мешкають в мікрорайоні школи № 4.

Ось чому, охоплені таким «підкуванням», щодня крокують по кілька кілометрів до школи № 1 В'ячеслав Русимов і Микола Антиков, до школи № 2 – Наталія Скидоненко, Валентина Демичева, Ніна Старченко і Костянтин

Бельський, до школи № 5 – Петро Ткачов і інші; всього біля двох десятків учнів.

Хто його знає, а може так і треба. РВНО про це краще відомо.

Д. Яковенко

ДОРОГИЙ ПЕРЧЕ!

У червні для Обложківської школи були заплановані дитячі сеанси демонстрування кінокартини «Тімур і його команда» й «Снігурочка».

Є все: графік, апаратура, картина, кіномеханік і його команда. Нема тільки дитячих сеансів. Про що спішимо повідомити тобі і районним кінофікаторам.

Г. Опанасенко, завуч школи.

0,5!

(Не казка)

...І призначили Бережного керувати птахофермою колгоспу ім. Мічуріна. І керувати тут є чим, бо на фермі – не одна курочка Ряба, як у тієї допотопної бабусі з казки, а 380.

Та й почав Бережний хазяйнувати, продуктивність курей підіймати.

– Ти ж мені несишся, – наказував він кожній. – На корми вельми не надійся!

– Побільше несишся, – щоб за рік 120 яєчок дала!

І хто його знає, чи ті кури не усвідомили напучувань Бережного, чи Бережний зі своїми родичами-курводами у лютому місяці надто щиро налягав на смажені яєчні. Але факт є фактом: від 380 курей артілі дісталось 215 яєць. На несучку, таким чином, припадає майже по пів яйця!

Якщо і далі так діло піде, то кури і зовсім перестануть нестися. А вже як правління реагуватиме – невідомо. Відомо лише те, що оті 0,5 яйця не дешево обходяться артілі. Золоті і ті, мабуть,

дешевші. За місяць курям згодовано 120 пудів зерна і 174 пуди картоплі та ще Бережному 50 трудоднів нараховано, вже не кажучи про штат.

Л. Таращанський

ГУДУТЬ ДРОТИ

– Станція! Я – квартира директора технікуму Майського. Що це у вас там робиться: просив включити технікум, а ви дали мені кухню Романцова!..

– Альо, альо, пошта? Мені треба оперативно керувати базами змішторгу, а ви мою квартиру з'єднали з домашніми запічками заготскотівського Балабушки.

– У тіліфона! Яка теща, який Кудрик? Мені потрібна квартира Сердюка з лісосільниці. Що, відрізали? Не може того бути – за наші домашні телефони регулярно і своєчасно вносять абонплату наші установи – 25 карбованців у місяць або 300 за рік!

– Станція, включіть мені Комсомольськ на Амурі за рахунок підприємства, яким керує мій чоловік!..

Жарко телефоністам. Гудуть дрони. Про що? Та, мабуть про те, як любителі телефонів розтранжирюють державні кошти.

Никодим Дудка

ДИВНА «КОМАНДА»

Не так давно в с. Землянку прибула футбольна команда міського колгоспу ім. Леніна для чергової гри.

І кого тільки в ній не побачили! В її складі були спортсмени з товариств «Спартак», «Урожай» та інших.

Ще й досі землянські футболісти не знають, з ким змагалися: з лєнінцями чи зі збірною командою Глухова.

І. Сорбат

Газета «За перемогу!», 1957 р.

Подано мовою оригіналу.

Підготувала до друку Неля Пінчук

Газета «Соборний майдан»

Засновник — Національний заповідник «Глухів»

Свідоцтво про реєстрацію № СМ 390 від 06.02.2004 р.

Адреса редакції: м.Глухів Сумської обл., вул.Шевченка, 30, тел. 2-35-57, e-mail: dikz@ukr.net

Номер підготовлено до друку у науково-дослідному відділі заповідника

Верстка Віктора ІСАЄВА

Газета надрукована у АТ «Шосткинська міська друкарня»

м.Шостка, вул. К.Маркса, 69

Підписано до друку 28.11.2012 р.

Тираж — 500 примірників. Замовлення № 3162/2.

Редакція газети «Соборний майдан» запрошує до творчого співробітництва науковців, краєзнавців, любителів старовини

Електронна версія на сайті <http://nz-hlukhiv.com.ua/>

Редакційна колегія

Світлана ЖУКОВА

Юрій КОВАЛЕНКО

Ірина МОШИК

Олександр МІРОШНИЧЕНКО

Віктор ІСАЄВ

РОЗПОВСЮДЖУЄТЬСЯ БЕЗКОШТОВНО